

Łapsze Niżne (Woj. Małopolskie)

Kościół pw. św. Kwiryryna

Kościół pod wezwaniem św. Kwiryryna pochodzi z ok. 1310 r. i został ufundowany przez Kokosza Berzewiczego. Już w r. 1313 był on w administracji zakonu bożogrobców, którzy zarządzali parafią do 1788r. Konstrukcja kościoła jest typowo gotycka, natomiast wystrój wnętrza ma charakter późnobarokowy. Budowla ma gotycką bryłę, w prezbiterium krzyżowe sklepienie wewnątrz ma charakter późnobarokowy. Budowla na wieży podwójny krzyż bożogrobców. Gotycki portal, nad nawą późniejszy pulap z polichromią, przedstawiającą Wniebowzięcie Najświętszej Marii Panny, odnowioną lub przemalowaną w roku 1714. Obraz św. Kwiryryna przedstawiony jest w ołtarzu głównym- był biskupem na terenach dzisiejszej Chorwacji, za czasów panowania cesarza Dioklecjana. Święty był męczennikiem i został utopiony na terenach Węgier. Obrazowi św. Kwiryryna towarzyszą: figura św. Sebastiana i Jana Nepomucena.

Wnętrze kościoła

Główny ołtarz

Detal wnętrza kościoła, widoczny krzyż bożogrobców z tabliczką w łodzi

Ołtarze boczne są również barokowe. W prawym znajduje się obraz przedstawiający św. Mikołaja oraz św. Antoniego Padewskiego. Lewy natomiast poświęcony jest bł. Księdzu Józefowi Stankowi (1916-1944), który był kapelanem jednego z oddziałów Powstania Warszawskiego. Po upadku Powstania został zamordowany przez Niemców a 13 czerwca 1999r. beatyfikowany przez papieża Jana Pawła II. W czerwcu 2000 roku miejscowa szkoła podstawowa przyjęła imię błogosławionego ks. J. Stanka. Co roku w rocznicę beatyfikacji (12 VI) i w rocznicę męczeńskiej śmierci księdza (23 IX) odbywają się uroczystości religijne z udziałem zaproszonych gości i miejscowej społeczności upamiętniające Błogosławionego z Łapsz.

Uroczystości ku czci błogosławionego księdza Józefa Stanka (jedynego łapszaniego) z udziałem społeczności łapskiej. Pojazd zastępuje ks. M. Karłowicz. Białe w rezu relikwie błogosławionego. W górę pomnik, grób bp. Józefa Włocławskiego.

Zabytkowe drzwi do "Salonica" z XV w.

XVII wieczna chryzostoma

Wyciąga bp Albina Matysaka (Łapsze Niżne 4 VI 1980.)

Nawiedzenie obrazu MB Częstochowskiej (27 VII 1980.)

Przy ścianie nawy znajduje się grób prof. Józefa Wiśmierskiego, sekretarza Polskiego Komitetu Narodowego, zabity przez bojówkę słowacką podczas przygotowań do niedoszłego plebiscytu w roku 1920. Na ścianie starej szkoły wisi tablica poświęcona innemu obrońcy polskości Spisza i Orawy - Wojciechowi Halczynowi.. Bezcenna jest gotycka monstrancja z XIV w., Chrzcielnica z 1650 r. oraz drzwi z 1652 r. Do zachowanych zabytków Łapsz należą: plebania, stara szkoła, dom ludowy Oraz pojedyncze domy prywatne.

KOŚCIÓŁ p.w. ŚW. KWIRYNA w ŁAPSZACH NIŻNYCH

Wzniesiony około r. 1340 we wsi i parafii założonej przez Bezeğrodców-Miuchowców, przybyłych do Węgier z Miuchowa i udziwiających tam przebytu spiską w Lendaku od 1337. Do parafii tej, podlegającej Spiskiej Kapitulie, należały jeszcze Łapsze Wyżne, Jurgew, Ręchuska i Czarna Góra. W końcu XV w. Łapsze Niżne, wraz z innymi wsiami przebytu spiskiej, przeszli Miuchowci Jerzemu Horvathowi de Palocz - kalwinie - sprzedali jednak prawo obywatelstwa kościołom rzymskimi prawi, zatrzymali jednak prawo obywatelstwa na Węgrzech. Od bezczasu do r. 1746 tj. do kasaty Bezeğrodców na Węgrzech. Od r. 1746 proboszczem diecezjalnym mianował już biskup spiski, rządko Polaków, a coraz częściej Węgrów i Słowaków.

W r. 1920 Łapsze z Czechia Zamağurza znalazły się w granicach Polski i w archidiecezji krakowskiej. Wyzwolony je w dniu 7 lipca 1923 roku ksiądz Adam Sapicha, późniejszy kardynał. Po drugiej wojnie światowej parafie objęli opowie Reformacji, a od roku 1950 prowadzą ją księża Pijarzy. W dniu 9 czerwca 1970 roku utrwalał Łapsze Niżne Jan Paweł II, ówczesny arcybiskup metropolita krakowski kardynał Karol Wojtyła.

Kościół zachował kształt gotycki z XV w.: jednonauczny z krótkim wieńcem z zamkniętym prezbiterium i wieżą. Do prezbiterium przylega od północy mala zakrystia, a od nawy od południa późniejsza kruchta. Prezbiterium przykryte jest sklepieniem krzyżowo-żebrowym, nawa dębowym drewnianym. Dachy zachowały pokrycie gontami. Poza sklepieniem prezbiterium formy gotyckie przechowała catedralowa łęza, portal w południowej ścianie nawy, ostrołukowy wspaniej przejścia z wieży do nawy oraz dwie skarpy przy prezbiterium, nakryte dachkiem i tworzące zewnętrzną kapliczkę z Kalwarią.

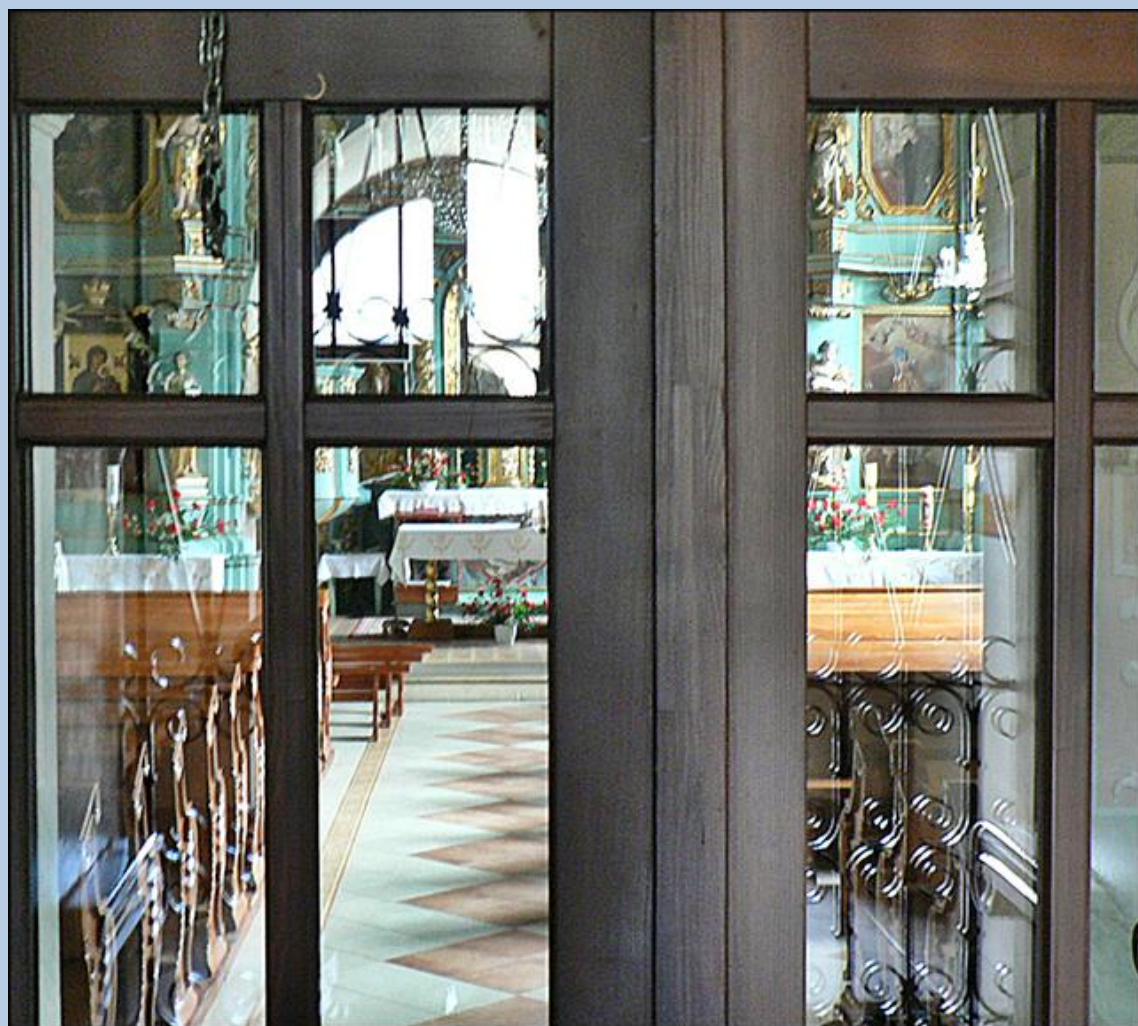
Noweżyłne remonty i restauracje (gruncie było odnowiona w r. 1714) przyniosły śladniewiaźnej świątyni elementy barokowe:

helmy na wieży i wieżycze na sygnaturkę z 1771 r., pokryte blachą w r. 1923, barokowe wyposażenie: drzwi z wymalowaną datą 1652 w gotyckim portalu obudowanym kruchłą, polichromną na dachu nawy z r. 1714 ze sceną Wniebowzięcia NMP, odnowię na dachu nawy z r. 1714 ze sceną Wniebowzięcia NMP, odnowię wraz z całym wnętrzem w r. 1984 daraniem proboszcza wiona Michała Górawskiego, trzy ołtarze: główny z pocz. XVIII w. fundowany przez Ballazara Górgęja, z obrazem św. Kwiryna Pańska z figurami Małki Boskiej i św. Jana Ewangelisty na belce łęczowej, chrzcielnica z datą 1650, sfigura NMP z Dzieciątkiem w nocy na zewnętrżnej ścianie prezbiterium i liczne paramenty do liburgii.

Na szczególną uwagę zasługuje, zachowany w kopii XIX-to wiecznej, obraz św. Augustyna z postacią adoratora - fundatora miechowi-ty Mariana Górawskiego, proboszcza łapszawskiego w r. 1574 - jak świadczy o tym inicjały z podwójnym krzyżem, bertami uniwersyteckimi i napis na odwrocie obrazu. Interesująca jest również gotycka monstrancja z XV w.

Na cmentarzu przykościelnym, dołączeni murem z bramkami, zachowało się parę starych nagrobków. Od strony północnej jest grób Jana Wisnierskiego, profesora gimnazjum łowuskiego, działacza na rzecz powrotu Silesza do Polski po pierwszej wojnie światowej, zamczdo-wanego w Nieszawy w dniu 21 czerwca 1920 roku przez bojówkę słowacką.

Zwiedzanie kościoła jest możliwe w obecności księdza proboszcza, po zgłoszeniu się na plebanii *vis-à-vis* kościoła.

fot. Jacek Waruś

zdjęcia: Jan Nitecki

zdjęcie w czerwonej obwódce zapożyczono z:
http://turystyka.lapszenizne.pl/wp-content/uploads/2014/01/IMG_1874.jpg